

AKCIJA

AMNESTY INTERNATIONAL

LETO 15, ŠTEVILKA 3, NOVEMBER 2018

**ZAKAJ TOLIKO ROMSKIH
OTROK NE KONČA ŠOLE?**

**10. DECEMBRA BO SLOVENSKA
AMNESTY DOPOLNILA 30 LET**

**PRILOGA:
PIŠEM ZA PRAVICE 2018**

 www.amnesty.si

 [AmnestySlovenia](https://twitter.com/AmnestySlovenia)

 [Amnesty Slovenije](https://www.facebook.com/AmnestySlovenije)

 [AmnestySlovenia](https://www.instagram.com/AmnestySlovenia)

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

Pošljite SMS s ključno besedo Amnesty5 na 1919 in prispevali boste 5 EUR. Več: www.amnesty.si/Amnesty5

03 AKCIJI NA POT
ZLOČINI SOLIDARNOSTI

04 AKTUALNIK

06 POD ŽAROMETOM

POGOVOR Z BLAŽEM KOVAČEM: »ŽUPANA SEM 'ZBODEL', KAJ SO POTEM TI LJUDJE – MARSOVCI, KITAJCI?«

09 **POGOVOR Z LILIJANO TUDIJA: BILO JE VELIKO ŽALJENJA**

10 **30 LET AMNESTY INTERNATIONAL SLOVENIJE: ZRASLI SMO!**

12 **POGOVOR Z IZVAJALKO NAŠIH 3D DELAVNIC: VIRTUALNE IZKUŠNJE SE MLADIH ZELO DOTAKNEJO**

13 **#JAZTUDI: »NAPADALEC JE LAHKO MARSIKDO ...«**

14 **ALI DRŽAVA OMOGOČA DOSTOJANSTVENO IN KVALITETNO ŽIVLJENJE STAREJSIM?**

15 **POGOVOR Z DIREKTORJEM ZAGOVORNIŠTVA PRI SAGE AARONOM TAXOM: ZAGOTOVITI STAREJSIM LGBT OSEBAM BITI TO, KAR SO**

16 **KOORDINATORKA PROJEKTA FACE TO FACE V MARIBORU NASTJA PRAPOTNIK: »DELO ME IZPOPOLNJUJE«**

17 **LIDIJA PAVLIČ, NAJUSPEŠNEJŠA REKRUTERKA »OD VRAT DO VRAT«**

VRTIMO SVET

18 IRAN NAJSTNIŠKA ŽRTEV NASILJA V DRUŽINI IN POSILSTVA USMRČENA

19 ZDA AMERIŠKA VLADA DAJE LASTNIŠTVU OROŽJA PREDNOST PRED TEMELJNIMI ČLOVEKOVIMI PRAVICAMI

AKTIVIZEM

20 POGOVR Z MLADINSKIM DELAVCEM ŠOLE ČLOVEKOVIH PRAVIC: MLADE SKUŠAMO OPOLNOMOČITI ZA SOOBLIKOVANJE DRUŽBE

22 PISMA REŠUJEJO ŽIVLJENJA

PODPISIŠTE PETICIJE ZA PIŠEM ZA PRAVICE 2018

23 PROSIMO, NAMENITE NAM DEL SVOJE DOHODNINE

24 ZBOR ČLANOV AI SLOVENIJE 2019

SREDINA

PIŠEM ZA PRAVICE 2018

Zaradi ohranjanja neodvisnosti in nepristranskosti za naše delo proti kršitvam človekovih pravic ne sprejemamo denarja od države. Državna sredstva sprejemamo le za posamezne projekte učenja človekovih pravic.

Akcija izhaja do 3-krat letno. Urednica: **Metka Naglič**. Oblikovna zasnova: **Marko Kadič**. DTP: **RumenaPika**. Tisk: **Evrografis**. Naklada: **8500**. ISSN: 2232-3198
AI Slovenije, Dunajska 5, 1000 Ljubljana. Tel.: 01 426 93 77; faks: 01 426 93 65.
E-pošta: amnesty@amnesty.si Splet: www.amnesty.si TRR: 1010-0005-1940-973
Stališča avtorjev, objavljena v Akciji, niso nujno tudi stališča AI.

ZLOČINI SOLIDARNOSTI

Švicarski duhovnik Norbert Valley je bil avgusta obtožen »pomoči pri nelegalnem bivanju« po 116. členu švicarskega zakona o tujcih; občasno je namreč nudil obrok in zavetje zavrženemu prosilcu za azil iz Toga. Neko februarско nedeljo sta ga tako v majhnem gorskem kraju med mašo prekinila dva policista in ga odvedla na policijsko postajo. Odmerjeno kazen v višini 1000 švicarskih frankov je Valley zavrnil, kajti zavrača načelo, da je pomoč človeku v stiski že kar zločin. »Kot kristjanu mi je ljubezen do sočloveka vodilo mojega načina življenja,« pravi.

Primer župnika Valleya ni osamljen, kolegica iz naše bruselske pisarne Maria Serrano je v članku, ki ga v celoti objavljamo na www.amnesty.si/kriminalizacija-solidarnosti, povzela številne druge, kjer so oblasti uporabile zakonodajo s področja priseljevanja in preprečevanja trgovanja z ljudmi za kriminalizacijo tistih, ki so pomagali beguncem in iskalcem azila. Reševanje življenj na morju, zagotavljanje hrane in namestitve ter preiskovanje kršitev tako postajajo vse bolj tvegane dejavnosti.

Te zakonodaje in preganjanja imajo jasen namen ustrahovati in odvrnati od pomoči. Ampak v času, ko v svetu brez dvoma deluje največje število aktivistov in zagovornikov človekovih pravic doslej, te mogočne sile za spremembe na bolje ni moč zajezi. V letošnji akciji Pišem za pravice vam predstavljamo nekatere najpogumnejše aktivistke za človekove pravice in vas prosimo, da jih podprete: Atena zaradi nasprotovanja smrtni kazni prestaja zaporno kazen v zloglasnem iranskem zaporu Evin, Nawal je pogojno obsojena, Pavitri, Gulzar, Nonhle, Vitalina in Geraldine so zaradi svojega dela za svoje skupnosti podvržene napadom, preganjanju, ustrahovanju. Marielle Franco je boju za LGBT skupnost in proti policijskemu nasilju izgubila življenje in pozivamo vas, da se zavzamete za preiskavo o njenem umoru.

Vse težje razmere za zagovornike človekovih pravic se odražajo tudi znotraj AI. V začetku oktobra so raziskovalca Amnesty International Olega Kozlovskyga na misiji v Ingušetiji, kjer je opazoval proteste, ugrabili. Moški, ki so se predstavljali kot del specialne policijske enote, so ga pod pretezo spravili iz njegove hotelske sobe in ga nato odpeljali na polje, ga slekli, pretepli in mu grozili z usmrčitvijo. Zahtevali so imena njegovih kontaktov v Ingušetiji in grozili, da bodo ubili njegovo ženo in otroke, če bo poročal o tem, kaj se je zgodilo.

Konec oktobra so v indijski pisarni Amnesty vladni uslužbenci izvedli deseturno preiskavo in zaslišanja zaposlenih, med katero osebju niso dovolili zapustiti prostorov, uporabiti računalnikov ali telefonov. Poleg tega, da so zaslišanja v zaklenjenem prostoru pomenila nadlegovanje in ustrahovanje zaposlenih v AI, so organizaciji zamrznili bančne račune in tako učinkovito ustavili izvajanje programov za človekove pravice. Dogodek, ki postavlja v negotovost delo AI v Indiji, je bil sicer pričakovan, saj so v začetku meseca po podobni akciji račune zamrznili tudi indijskemu Greenpeaceu.

V sovražnih okoljih, ki postavljajo v negotovost tudi delo AI, delujejo tudi kolegi na Šrilanki, Madžarskem, Tajskem in – po izvolitvi skrajno desnega Bolsonara – sedaj tudi v Braziliji.

In kje je tu Slovenija? Želeli bi si, da bi bila iz te zgodbe popolnoma izvzeta. Pa žal ni tako. Naše delo neprestano sproža sovražne odzive, ob nedavni objavi poročila o prisilnih vračanjih beguncev smo prejeli nemalo groženj. In podobno je s kolegi in kolegicami iz nekaterih drugih nevladnih organizacij, ki poročajo o tem, da so sovražni odzivi na njihovo delo vse pogostejši. Kar dva ministra v Cerarjevi vladi sta napadla popolnoma legitimno in legalno delo nevladnih organizacij: gospodarski minister Počivalšek je okoljske organizacije, ki so nasprotovale gradnji avtomobilske tovarne v Hočah, imenoval »ekoteroriste«. Notranja ministrica Vesna Györkös Žnidar pa je Pravno-informacijski center – PIC, ki sicer zastopa in informira vse prosilce za azil v Sloveniji, javno napadla zaradi njihovega dela z begunci. Ali je šlo za (kar) dva posamična, solo odziva ali odraz implicitne vladne politike, je po prenehanju mandata te vlade nemogoče in tudi nepomembno ugotavljati – oboje je namreč enako nedopustno.

Ali nova vlada razume in prepozna legitimno vlogo nevladnih organizacij, tudi tistih, ki nastavljamo ogledalo državi in razkrivamo njene kršitve, še nismo imeli priložnosti oceniti. Vsekakor jo pozivamo, naj se v vse bolj polariziranem svetu trdno postavi na stran solidarnosti in spoštovanja človekovih pravic. V porastu populizma in sovražnosti je krmilo, ki bo uravnavalo smer miru in varnosti, tako veliko, da ga vlada – in vlade – nikakor ne morejo prepustiti zgolj zagovornikom človekovih pravic, aktivistom in nevladnim organizacijam, ne glede na to, kako množični/množične s(m)o.

Nataša Posel,
direktorica Amnesty International Slovenije

In kje je tu Slovenija? Želeli bi si, da bi bila iz te zgodbe popolnoma izvzeta. Pa žal ni tako. Naše delo neprestano sproža sovražne odzive, ob nedavni objavi poročila o prisilnih vračanjih beguncev smo prejeli nemalo groženj. In podobno je s kolegi in kolegicami iz nekaterih drugih nevladnih organizacij, ki poročajo o tem, da so sovražni odzivi na njihovo delo vse pogostejši.

Foto: Josh Brown

»Gasilska« fotka udeležencev delovnega srečanja v škotskem Invernessu. Delo je potekalo na več ravneh, med drugim tudi poglobljeno na ravni manjših skupin oz. parov.

Foto: AIS

Drugi del učiteljskega zajtrka se je dogajal na terenu – na ljubljanski Trubarjevi ulici, eni najbolj raznolikih ulic v prestolnici.

Foto: Josh Brown

Foto: Amnesty International

Po 14 mesecih pridržanja je častni predsednik turške Amnesty Taner Kilič sredi avgusta končno na prostosti objel ženo in hčerke.

Letos zaznamujemo 70 let od sprejetja Splošne deklaracije človekovih pravic. Med drugim smo se ob tej priložnosti povezali tudi s prvim programom Radia Slovenija, kjer so o deklaraciji pripravili sklop oddaj. Ilustracija: Niki Daly je tako za knjigo Vsi se rodimo svobodni (Založba Didakta) za najmlajše upodobil 3. člen deklaracije.

ZBOR ČLANOV AIS

VABIMO VAS NA ZBOR ČLANOV 6. MARCA 2019 V LJUBLJANI. VEČ INFORMACIJ IN PRIJAVNICO NAJDETE NA ZADNJI STRANI.

PO VEČ KOT LETU ČASTNI PREDSEDNIK TURŠKE AMNESTY IZPUŠČEN

Sredi avgusta je bil po 14 mesecih pridržanja izpuščen častni predsednik turške Amnesty Taner Kilič. Kumi Naidoo, generalni sekretar Amnesty International, je izrazil radost ob novici, da je Taner po več kot letu našega boja končno varno doma ob ženi in hčerah.

Ob tem pa dodal: »A v ozadju olajšanja in veselja so žalost, jeza in jeklena odločenost. Žalost zaradi vsega, kar je Taner zamudil med svojim krutim pridržanjem. Jeza, ker niso umaknili neosnovanih obtožb zoper njega in t. i. Istanbulskih 10 (tako je znana skupina ob njem obtoženih zagovornikov človekovih pravic, med njimi direktorica turške Amnesty Idil Eser). In odločenost, da se še naprej borimo za človekove pravice v Turčiji in za izpustitev vseh tistih zagovornikov človekovih pravic, novinarjev in drugih, ki so po krivici zaprti v tem zlobnem zatiranju.«

ZA UKREPE PROTI PREKARNEMU DELU

Podprli smo peticijo Inštituta za študije prekariata & portala Skozi oči prekariata za sprejetje ukrepov proti prekarnemu delu. Svoj podpis za poziv vladi oddajte tudi vi na Pravapeticija.com – poiščite peticijo »Sprejetje ukrepov za odpravo prekarnosti«.

NA RADIO PRVI PRISLUHnite SERIJI ODDAJ O SPLOŠNI DEKLARACIJI ČLOVEKOVIH PRAVIC

Zelo smo veseli, ker so se na prvem programu Radia Slovenija odzvali na

našo pobudo in smo skupaj zastavili sklop 10 oddaj o Splošni deklaraciji človekovih pravic. Zakaj ta pobuda? Ker letos zaznamujemo 70 let od sprejema tega pomembnega dokumenta. Oddaje v rubriki »Moje, tvoje, naše - človekove pravice« najdete v radijskem arhivu (za povezavo obiščite www.amnesty.si/sdcp70), do sredine decembra pa bodo na sporedu ob sredah ob 14.30. Zanimive oddaje, ki podrobneje predstavljajo posamezne teme iz deklaracije, sijajno pripravlja novinarka na Radiu Prvi Rajka Pervanje.

ŠOLA ČLOVEKOVIH PRAVIC NA SEVERU ŠKOTSKE

Simona in Samo iz naše Šole človekovih pravic sta oktobra za nekaj dni odpotovala v Inverness, kjer sta z evropskimi partnerji s področja izobraževanja usklajevala skupne aktivnosti o trajnostnem razvoju in migracijah. Skupaj namreč pripravljamo priročnik za srednješolske učitelje, ki bo izdan v različnih jezikih v 12 državah, usposabljam učitelje in mladinske delavce, izobražujemo mlade ter zanje organiziramo strokovna usposabljanja v tujini.

Na srečanju je bilo zanimivo slišati pričevanja mladinskih delavcev o tem, katere teme so mladim pomembnejše v drugih delih Evrope. Partnerji iz drugih evropskih držav smo bili namreč zelo presenečeni ob pričevanju škotskih kolegov, ki so povedali, da so migracije na Škotskem še vedno precej abstraktna tema, ki mladih ne zanima preveč.

Več o delu z mladimi in zanimanju mladih za migracije preberite na strani 20 v intervjuju z mladinskim delavcem AIS Samom Selimovičem.

OB IMENOVANJU DAMIRJA ČRNČECA

Strupena retorika v slogu »mi proti njim«, katere cilj je povzročanje delitev in razčlovečenje »drugih«, ne sme imeti mesta v politiki, zlasti ne na najvišjih ravneh oblasti. Taka retorika in širjenje sovraštva, ki se v zadnjih letih žal vedno bolj krepi v Sloveniji in svetu, ustvarja razdeljen in vse bolj nevaren svet. Zlasti

je pomembno, da se takega strupenega govora vzdržijo ljudje, ki so na političnih in drugih položajih v upravljanju države, ki morajo tudi s svojim obnašanjem predstavljati zgled za javnost. 70 let po sprejetju Splošne deklaracije človekovih pravic ne bi smelo biti več dvoma, da vlado zavezujejo človekove pravice vseh in da se mora tudi tako obnašati.

A ni pomembno le, kaj govori nekdo, ko je »na funkciji«, ampak tudi do takrat. Vsakokratni predsednik_ca vlade bi se moral_a pri kadrovanju ljudi na položaje dobro zavedati, kakšna merila mora pri tem uporabiti. Zlasti za visoke in za človekove pravice pomembne položaje – kot je vsekakor položaj državnega sekretarja za nacionalno varnost v kabinetu predsednika vlade, na katerega je premier Marjan Šarec imenoval Damirja Črnčeca, – je treba pri izbiri slediti kriterijem strokovnosti ter tudi občutljivosti za enakopravnost in človekove pravice. Šarčev izbor sodelavcev bi moral državljanom sporočati vrednote strokovnosti, povezovanja in spoštovanja človekovih pravic, ne pa pošiljati signala razdeljevanja in pristajanja na logiko, da so eni ljudje vredni več kot drugi.

NA ZAJTRKU Z UČITELJI

Tik pred začetkom novega šolskega leta smo v Šoli človekovih pravic za učitelje in mladinske delavce organizirali delovni zajtrk. V Narodnem muzeju Slovenije je dolgoletna mentorica pripovedništva Ana Duša z nami delila različne možnosti uporabe pripovedništva kot pedagoške veščine, mi pa smo izmenjali izkušnje »iz razreda« o tem, kateri pripovedovski pristopi pri poučevanju delujejo bolje od drugih. V drugem delu zajtrka smo šli na teren! Lokalna aktivistka Aigul Hakimova nam je med sprehodom po Trubarjevi ulici – eni najbolj raznolikih ulic v Ljubljani – predstavila različne migrantske skupnosti v Sloveniji. Spregovorila je o osebnih izkušnjah migrantov, ki pridejo v Slovenijo, ter nam predstavila člane indijske skupnosti v Sloveniji, ki so z nami delili izkušnje o uspehih in težavah integracije v Sloveniji. (S. S.)

POGOVOR Z BLAŽEM KOVAČEM

»ŽUPANA SEM 'ZBODEL', KAJ SO POTEM TI LJUDJE – MARSOVCI, KITAJCI?«

NAŠ BLAŽ KOVAČ JE V ZADNJIH PETIH LETIH NAREDIL 40.000 KILOMETROV, KO JE OBISKOVAL ROMSKA NASELJA NA JUGOVZHODU DRŽAVE. ON VE, KAKŠNA JE TAM SITUACIJA. IN OPISAL NAM JO JE V SVOJEM STILU, BREZ DLAKE NA JEZIKU.

Koliko Romov dokonča srednjo šolo ali univerzo? Prvo je treba vedeti, da je položaj bistveno drugačen za Rome iz Pomurja in večjih mest. Romska manjšina iz jugovzhoda države je v primerjavi z njimi, kaj šele z večinskim prebivalstvom, v ogromnem razvojnem zaostanku. Poznam veliko diplomiranih Romov, a praktično vsi so iz Pomurja, Ljubljane, Maribora. Na JV države pa so območja, kjer romski otroci ne izdelajo niti osnovne šole. OŠ Bršljin iz Novega mesta je zadnji dve leti javno trdila, da pri njih osnovno šolo konča le en odstotek romskih učencev. Na OŠ Škocjan sta pred dvema letoma šolo končala dva otroka in šolanje nadaljujeta – kar so lokalni sogovorniki predstavljali kot ne vem kakšen uspeh. Torej, če sem ciničen, za Rome je silen uspeh, ko kdo na Dolenjskem konča osnovno šolo. Položaj predstavljam malce posplošeno, a tako je na najbolj perečih območjih.

Naj dodam še podatek iz leta 2008/09, ko je na OŠ Bršljin prvi razred ponavljalo kar 14 od 25 prvošolčkov, ali pa podatke iz zadnjih let za osnovne šole Trebnje, Milana Jarca v Črnomlju ali Metliko, kjer po teh šolah od generacije okoli 10 otrok v prvem razredu v 9. razredu ni bilo romskih učencev ali pa je le eden. Ker do tja sploh ne pridejo. Treba je vedeti, da v Sloveniji osnovnošolska obveznost ni izdelati 9. razred, pač pa biti vpisan 9 let. Tudi take primere poznamo, ko je bil otrok vsa leta vpisan v prvi razred – in potem: veliko sreče v življenju.

Glede na to, da država ne spremlja uspeha romskih učencev, od kod ti podatki? Država se izgovarja, da ne sme zbirati osebnih podatkov o narodnosti – a hkrati obilno financira mnoge projekte za romske učence. Če povem kar direktno, mnogi projekti nimajo nobenega smisla, financira se nepotrebne aktivnosti. Smešno sprenevedanje. Treba je poznati dejansko stanje, če hočemo kot družba ukrepati, ministrstvo pa sploh nima nobenih analiz glede uspešnosti – ali bolje neuspešnosti – romskih učencev. Še več, o tem se nočejo niti pogovarjati. Mi podatke dobimo zelo enostavno; skupaj s tednikom Mladina enostavno pokličemo na šole in dobimo vse podatke, razen od nekaterih šol – le zakaj, ali jim je nerodno, ker je stanje tako zavoženo? Torej se na ministrstvu gladko sprenevedajo.

Zaznavaš tudi prekomerno vključevanje romskih otrok v OŠ s prilagojenim programom (OŠ PP) ... Ja, na to kažejo podatki, pa tudi tu posebnih analiz za romsko manjšino sploh ni. Za splošno populacijo je delež otrok v OŠ s prilagojenim programom 6,18 odstotka, tako vsaj kažejo zelo skope analize ministrstva. No, za romske učence, kjer, ponovno poudarjam, analiz ni, pa je delež 12,2 odstotka – a teh podatkov ne zagotavlja ministrstvo, pač pa Inštitut RS za socialno varstvo, ob tem, da je metodologija nejasna. To je edini podatek, OŠ s prilagojenim programom pa nam na poizvedbe večinoma sploh ne odgovarjajo. Jaz, denimo, poznam družino, ki sicer živi brez vode in elektrike, ki ima

Izobrazba je pomembna za to, da si spremeniš oz. izboljšaš življenje. Številni romski otroci te možnosti praktično nimajo. Neukrepanje države vzdržuje cikel revščine. Ironično je, da je šolski resor sicer edini, ki ima posebno strategijo z ukrepi za romsko manjšino, ki pa v praksi nimajo zelenih učinkov. Razlog tiči verjetno tudi v tem, da ni analiz stanja in se zadeve rešujejo s projekti, namesto na sistemski ravni. Kaj to pomeni za sodržavljane romskega porekla? Zaradi pomanjkljive izobrazbe ne morejo dobiti zaposlitve, zaradi česar nimajo dohodkov in pogosto zapadejo v revščino oz. v njej ostanejo. Tako tudi njihovi otroci nimajo enakih možnosti in začaran krog se nadaljuje.

Blaž Kovač dela v slovenski Amnesty že 13 let in v tem času je vsebinsko pokrival številne teme, od državljanskega nadzora nad delom policije, uvedbe paralizatorja od izbrisanih, zadnjih nekaj let pa se je poglobil v položaj romske manjšine. Delo glede položaja Romov je Amnesty v Sloveniji začela z raziskavo izobraževalnega sistema, v okviru katere je bilo leta 2006 izdano poročilo »Napačni začetki«. Sledila je nadgradnja dela s področjem bivanjskih razmer in lastnim poročilom »Vzporedna življenja« iz leta 2011, za katerega je raziskavo naredila Jerneja Turin, zdaj vodja kampanj. Blaž ima zaradi svojih izkušenj resnično celovit vpogled v realnost na Dolenjskem in v Posavju, dogajanje na državni ravni in sodno prakso. In veliko časa preživi na telefonu ☺

Foto: AIS/Jerneja Turin

trenutno vseh 7 šoloobveznih otrok vpisanih v OŠ PP. Zdaj, ali so to posebne potrebe? Mislim, da gre za odiranje težkih primerov na stran. Vendar to še ne pomeni, da je to upravičeno. Sicer pa vem, da so odvetniki za naslavljanje tega že najeti in v kratkem se bo to sodno razčistilo, govorimo o nekaj letih.

Zakaj je to vprašanje človekovih pravic? Kot prvo moramo vedeti, da se osnovne šole soočajo s težavami nelegalnih naselij, za katere same niso odgovorne. Če otrok do svojega vstopa v osnovno šolo ni doživel tekoče vode, nima elektrike in predvsem nima stika s slovenščino, je skoraj izgubljen. Zgodba je končana, preden se sploh začne. To je prva kršitev človekovih pravic.

Če »vstopimo« v šolstvo, se začne cel spekter drugih kršitev. Sami tega ne moremo spremljati v razredih, domnevamo pa, da so učitelji preobremenjeni in nimajo niti časa, da se z romskimi otroki posebej ukvarjajo, če ti otroci niti ne poznajo besed v slovenščini. Spomnim se romskega otroka, ki se z mano pred leti v Škocjanu ni mogel niti pogovarjati, ker ni znal slovensko, ocenjujem pa, da je imel kakšnih 6 ali 7 let.

Recimo, zakaj država zagotavlja neke projekte samo na omejenih območjih, ne pa sistemsko za vsa romska naselja? Zakaj ni »vojske« učiteljev za ta namen – pozor, govorim o učiteljih, dobro plačanih strokovnjakih, ne pomočnikih. Šolske ustanove, ki so se vključile v projektne vsebine ministrstva slabo desetletje nazaj, dobijo programe in financiranje in ponekod celo delajo v nekaterih naseljih. Šole, ki se tedaj niso vključile, pa danes v to ne morejo vstopiti. V Ribnici, recimo, tudi če bi želeli, ne morejo, država pa preko proračuna tega ne financira. Brezplačno seveda nihče dodatnega dela ne bo opravljal.

Tudi sicer so bile vsebine teh projektov prelomne, a poudarek je na pretekliku: so bile. Zdaj bi morale biti nadgrajene in predvsem del sistema. Tako pa je stanje obupno – tudi tam, kjer se ti projekti odvijajo, ni uspehov. Tako imenovani romski vrtec, nekdanji inkubator, v Grosuplju, je bil denimo ob obiskih odborov Sveta Evrope leta 2017 ne samo

Treba je vedeti, da v Sloveniji osnovnošolska obveznost ni izdelati 9. razred, pač pa biti vpisan 9 let. Tudi take primere poznamo, ko je bil otrok vsa leta vpisan v prvi razred – in potem: veliko sreče v življenju.

zaprt, ampak je bila okolica uničena, človeški iztrebki so ležali povsod, zaudarjali in tako naprej ... seveda je to logična posledica popolne pasivnosti Občine Grosuplje. Saj je logično: kako boš v šolstvu uspešen, če je naselje brez vode in elektrike. Ne boš.

Kako je mogoče, da ljudje živijo brez vode in elektrike? Kdo je za to odgovoren?

Nimam več odgovorov, samo še več vprašanj, kako lahko predsednik vlade ali župani zvečer sploh zaspijo? Potem pa se vsi čudijo, če neizobraženi in brezposelni zapadejo v kriminal, vsi se čudijo stopnji brezposelnosti, čudno je, ko je naselje brez infrastrukture zanemarjeno – kakšno pa naj bo? Konec koncev smo prav zato začeli z vsemi sodnimi spori – in že dosegli zmago na ustavnem sodišču, da enostavno ni dopustno družini podreti edinega doma, pa četudi gre za črno gradnjo. Pravo človekovih pravic tega enostavno ne dopušča. Za vodo pa čakamo na odločitev Evropskega sodišča za človekove pravice.

Kako opravljaš svoje delo? Moj, naš način je popolno nasprotje dela občin ali državnih institucij. Grem na teren, v naselja, govorim in pomagam ljudem, zbiram primere. Najpomembnejše je, da poslušam (vedno ob kavi!), sledita pa papir, svinčnik in trezna misel. Na drugi strani pri telefonu čaka naš odvetnik Črt Zavašnik (*pogovor z njim ste lahko prebrali v Akciji iz avgusta 2018, objavljeni tudi na spletu*). In tako gremo od prve pobude do zadnje sodne stopnje. K sreči mi naša organizacija to omogoča.

Kaj te na terenu, v romskih naseljih, najbolj prizadene? Lahko bi me marsikaj, konec koncev sem pred leti tudi izgorel. Vendar danes vem, da čustva ne pomagajo pri cilju izboljšanja položaja, ampak samo fokusiranost na delo. Danes me ne prizadene nič več, prej jaz koga prizadenem, ko sem direkten in usmerjen na nek cilj. Je pa zgodb veliko, v Sloveniji imamo v romskih naseljih celo napol suženjska razmerja, izsiljevanje preko posojil, mladoletne poroke, golo in boso otročad brez kakršnekoli prihodnosti, kot bi jo želeli za svoje otroke. Sicer pa Romi ne bodo nikogar ugriznili, želijo si samo resnega, dostojnega pristopa.

Kako romsko prebivalstvo samo opisuje svojo situacijo – ali jih kdo sploh kaj vpraša?

Odvisno od območja. V Občini Ribnica, denimo, je pred leti v nekem poročilu občina ponosno zapisala, da aktivnosti za Rome ne izvaja. V Škocjanu so trdili, da Romov pri njih ni, ker se na popisu nihče ni opredelil za Rome. Župana sem zbadel, kaj so potem ti ljudje – Marsovci, Kitajci? V teh okoljih stikov ni, kaj šele, da bi Rome kdo kdaj kaj vprašal. Nepismenim ljudem se pošlje pisna odločba o rušenju črne gradnje in tako je izziv rešen na slovenski način. V bistvu ni to nič drugače od izbrisanih. Je pa res, da mi, jaz, delujem samo v teh okoljih. V urejenih občinah, ki se soočajo in rešujejo izzive, mene, torej Amnesty, ne boste zasledili.

Z romsko skupnostjo delaš že 12 let. Kaj si se naučil od njih? Predvsem niso nič drugačni od ostalih, torej »nas«. So ljudje, slabi, dobri, zviti, humoristi, resni in žalostni ... Predvsem pa so Romi in ne C ... To moramo spoštovati, pa marsikdo ne, niti tisti sredi Ljubljane, ki se prodajajo kot ne vem kaki humanisti. Veliko so me tudi naučili o meni samemu. Za možnost, da imam stike s to manjšino, pa tudi izbrisanimi, sem res hvaležen. V zadnjih petih letih sem z avtom do naselij naredil 40.000 kilometrov, zaradi česar mi je seveda avto razpadel, a vseeno. Se je izplačalo. Vse pa se je začelo davnega 2005, ko sem nekomu uspel s pritožbo vrniti motorko, ki mu jo je policija nezakonito zasegla. Tedaj sem videl, da se da – in da je bil ta Rom hvaležen. Odtlej sva v stikih, s celo družino. Se tudi sprememba, a tako je med ljudmi.

Pogovarjala se je Metka Naglič.

Foto: Zvonko Golobčič

Hči Lilijane Tudi (pogovor z njo na naslednji strani) med pisanjem domače naloge.

Foto: Miha Bogataj

Prvi dan šole. (Slika je simbolna).

POGOVOR Z LILIJANO TUDIJA

»BILO JE VELIKO ŽALJENJA«

35-LETNA LILIJANA TUDIJA IMA DVA OTROKA, KI USPEŠNO IZDELUJETA ŠOLO. STAREJŠI SIN ŠTEJE 17 LET, HČI 11. SEDAJ ŽIVI V ROMSKEM NASELJU LOKVE V ČRNOMLJU, V OTROŠTVU PA JE ŽIVELA V NOVEM MESTU, V ROMSKEM NASELJU ŠMIHEL. IZDELANIH IMA 6 RAZREDOV OSNOVNE ŠOLE.

Kako ste se vi sami počutili v šoli? Jaz sem sama pritiskala na starše, da bi šla v šolo čimprej, saj sem res čutila veselje do šole. Spomnim se prvega šolskega dne, starša sta šla z menoj, ko so nas Rome peljali v romski, segregiran razred. Tedaj sem se počutila v redu, bila sem med svojimi, medtem ko so bili Slovenci ločeni od nas. Segregacije nisem niti razumela, staršem je bilo to pač »normalno«. Že tedaj so nas vedno napadali med šolo, vedno je bil nek konflikt z večino. Bilo je veliko žaljenja, češ, da smo Cigani, da smrdimo in tako naprej, a dejstvo je, da je marsikak kmečki otrok bolj zaudarjal po hlevu kot mi. V 3. razredu so nas potem razdelili po večinskih razredih, tedaj pa se je začela muka, nismo se počutili sprejete, bili smo zaznamovani, diskriminirani. Najbolj me je zaznamoval dogodek, ko je nekdo vzel neke znamke učiteljici. Še zdaj se spomnim, kako je sošolka Iva, nikdar je ne bom pozabila, obtožila mene, češ da mi je treba pregledati torbo. Učiteljica tega sicer ni želela, pač pa je le rekla, naj ji znamke samo vrne, kdor jih je vzel, v kabinet, anonimno. Ko pa je odšla iz razreda, me je Iva s sošolci in sošolkami obstopila in so mi pregledali torbo. Seveda jih niso našli. Naslednji dan so se znamke potem čudežno našle. Imela sem sanje, delati v zdravstvu, postati medicinska sestra, a v šoli so nam rekli, da ti poklici niso za Rome, saj imamo skrajšan program. Ker me šiviljstvo ali kmetijstvo nista zanimala, je to pomenilo konec. Šesti razred sem še izdelala, sedmega sem dvakrat ponavljala, potem pa me je zadela romska resničnost in enostavno sem končala šolanje. Lahko rečem, da tedaj na šoli to ni nikogar nič zanimalo.

Kako šolo doživljate kot starš? Se je kaj spremenilo? Kot starš vem, da je izobrazba predpogoj in ključ do boljšega življenja. Morda to ne velja vedno za vse, a za Rome vsekakor. Zase lahko rečem, da bom storila vse, kar zmorem, da bosta otroka izdelovala šolo, in doslej jo.

Imate doma vodo in elektriko? Naša družina ima vodo in elektriko, smo tudi lastniki zemljišča. Veliko truda smo vložili v to, kar je bilo nujno, vključno s kreditom, nadurami in vsem ostalim, kar sledi.

Kaj pa ostale družine v vašem naselju? Torej, naš del naselja je legalen in urejen. Obstaja še drugi del Lokev, ki ni urejen in tam družine živijo v kamp prikolicah, ki razpadajo, v barakah. Vode in elektrike tam ni, vodo si nabirajo tudi na bencinskih črpalkah, pokopališčih. Nesprejemljivo. Črnomelj se lahko sramuje.

Ali morda veste, koliko otrok iz vašega naselja uspešno konča OŠ? Po moje vsakih 3 do 5 let kak otrok naredi osnovno šolo. Največ otrok imajo družine, ki živijo v tem slabšem, nelegalnem delu Lokev, kjer otroci enostavno nimajo nobenih možnosti za uspeh.

Kaj mislite, da bi bilo treba narediti, da se stanje izboljša? Problem je revščina, a drug del te zgodbe je odiranje s strani večine. Najlažje je, če se revežev ne vidi in se z njimi nihče ne ukvarja. Treba je urediti to, v kakih razmerah ljudje živijo, potem pa nadzorovati šolstvo, kaj sploh delajo. Imamo celo eno družino v Črnomlju, ki že dalj časa živi kar v gozdu, pod polivinilom, pa nihče nič ne naredi.

Želite še kaj dodati? Jaz, kot mama, sem bolj čustvena. Državi je pač vseeno za romske otroke. Če ne bo premikov, bo v roku petih let zadeva neobvladljiva. Jaz bom storila vse, da se moja zgodba ne ponovi. Za svojega sina sem se pri vstopu v šolo bala, da bo padel v iste zgodbe kot jaz, da ga bo šolstvo odrinilo, onemogočilo, zato sem tedaj kar preventivno šla na šolo in sem jih opozorila, da bom tožila, če bo kaj narobe.

Pogovarjal se je Blaž Kovač.

Želela sem delati v zdravstvu, a v šoli so nam rekli, da ti poklici niso za Rome.

Lilijana Tudija

30 LET AMNESTY INTERNATIONAL SLOVENIJE ZRASLI SMO!

SLOVENSKA AMNESTY JE BILA USTANOVljena NA SIMBOLNO POMEMBEN DAN: 10. DECEMBER. TO JE DAN ČLOVEKOVIH PRAVIC. LETOS BO OD USTANOVITVE MINILO ŽE 30 LET.

Taka obletnica je primerna priložnost za razmislek – ne le o tem, kaj smo dosegli v teh letih, ampak tudi, kam nas je to pripeljalo. Podrobneje predstavljamo doseženo na spletni strani www.amnesty.si/30let, tu pa izpostavljam le nekaj pomembnih tem.

USPEŠNO ZBIRANJE SREDSTEV OMOGOČA DELO

Preden nanizamo dosežke na nekaterih vsebinskih področjih, je nujno izpostaviti naše zbiranje sredstev. V Amnesty za naše raziskovalno in kampanjsko delo ne sprejemamo denarja od države, izjema so le sredstva za učenje človekovih pravic. Tako ščitimo svojo neodvisnost in nepristranskost pri razkrivanju kršitev in zahtevanju sprememb. To pomeni, da naše delo omogočajo ljudje, ki nas podprejo s članarinami in/ali prostovoljnimi prispevki. **V 30. letu našega delovanja nas v Sloveniji na tak način podpira že 10.000 ljudi.**

Da smo uspeli pridobiti zaupanje toliko ljudi, se imamo zahvaliti našemu sijajnemu oddelku zbiranja sredstev. Že vrsto let sta »paradna konja« teh prizadevanj projekta, v okviru katerih ljudi za podporo »pocukamo« kar neposredno (na ulici ali pa pozvonimo na vrata). Zelo smo hvaležni vsem, ki nas na ta način podprejo (oz. podpirate, saj ste med njimi večinoma prejemniki te revije). Zbrana sredstva nam omogočajo opravljanje našega dela, to je raziskovanje in/ali izpostavljanje kršitev človekovih pravic, ustvarjanje pritiska na oblasti za izboljšave in osveščanje.

O ČLOVEKOVIH PRAVICAH SMO UČILI TISOČE MLADIH IN NJIHOVIH MENTORJEV

Zelo smo ponosni na naš **program učenja človekovih pravic, ki ga izvajamo že kakšnih 20 let**, v zadnjem desetletju pod imenom Šola človekovih pravic. Naša »šola« je doma na spletni strani sola.amnesty.si, kjer so za vse, ki delajo z mladimi, na voljo številna brezplačna izobraževalna gradiva, predlogi aktivnosti, usposabljanja za učitelje, vabila k sodelovanju, ponujamo pa tudi delavnice. Ves čas skrbimo za **inovacije**. Recimo lani smo našo zbirko kart Izjemni ljudje za boljši svet nadgradili z dvema namiznima igrama; letošnje šolsko leto smo uvedli **delavnice s 3D očali** ... O vsem tem sproti obveščamo v našem brezplačnem **elektronskem novičniku**, ki ga trenutno prejema več kot 1100 naročnikov iz šol, mladinskih centrov in drugih ustanov.

Trije pomembnejši dogodki s »koledarja« aktivnosti Šole človekovih pravic so **Pišem za pravice** (glejte prilogo revije), Pot ob žici in Noč knjige. Na ljubljanski Poti ob žici zadnja leta pričakamo mlade in njihove spremljevalce z našimi gradivi (ki jih sicer ponudimo šolam v celotni državi). Pri še relativno »mladem« dogodku, aprilski Noči knjige, smo zraven že od začetka in šole zdaj vsako leto že s nestrpnostjo pričakujejo predlog naše knjige in kaj svetujemo kot aktivnost ob branju. Na vsakoletnem Pišem za pravice pa se število sodelujočih šol vrtilo okoli 50, ki nam v naš nabiralnik zadnja leta **decembra pošljejo tisoče apelov in solidarnostih sporočil!** Skozi vse aktivnosti dosegamo tisoče mladih.

VEČLETNO DELO ZA PRAVICE ROMOV

Preteklo dobro desetletje smo bili ena od organizacij, ki je pomembno prispevala k temu, da se je slab položaj romske manjšine na JV države uvrstil na »dnevni red« družbe in tudi politike. Čeprav ostaja žal položaj številnih romskih sodržavljancev in sodržavljank nezavidljiv,

Foto: Tanja Ristič

Tako izgleda pridobivanje novih članov na ulici.

Foto: Tanja Ristič

Za šole smo leta 2013 na Poti ob žici pripravili gradiva o tem, da je voda človekova pravica.

smo vendar na tem področju dosegli tudi pomembne dosežke. V letih 2010/11 je Jerneja Turin iz slovenske Amnesty opravila raziskavo tega, v kakšnih razmerah živi romsko prebivalstvo na JV države. Ugotovitve so bile porazne, saj so številni brez dostopa do vode in/ali elektrike, poleg tega so v nevarnosti prisilnih izselitev. To je bila **prva raziskava, ki smo jo opravili samostojno v naši sekciji, ki je izšla tudi kot poročilo na mednarodni ravni**. V slovenskem kontekstu je bila pomembna podlaga za naše nadaljnje delo, pri katerem smo se v glavnem osredotočali na izobraževanje, opolnomočenje romskih aktivistov in aktivistk ter bivalne razmere. Mimogrede, ob slednjih aktivnostih smo pomembno prispevali k razvoju razumevanja v Sloveniji, da je **voda človekova pravica!**

V zadnjih letih se pogosteje odločamo za doseganje pravice tudi preko sodišč. Med večjimi uspehi velja izpostaviti **odločitev ustavnega sodišča iz leta 2017, da je slovenska gradbena zakonodaja neustrezna**, ker ne zagotavlja varovalk pred posegi oblasti v dom posameznika (z drugimi besedami: črnih gradenj se ne sme rušiti, če je to edini dom človeka oz. družine).

GLE DAMO BEGUNCA IN VIDIMO ČLOVEKA

Zavzemanje za pravice beguncev je tradicionalno predstavljalo pomemben del prizadevanj v slovenski Amnesty. Konec koncev smo bili ustanovljeni malo pred razpadom nekdanje skupne države in posledičnimi spopadi, zaradi katerih so morali številni zbežati s svojih domov in so se zatekli tudi v Slovenijo. Še vedno smo ponosni, da nam je leta 1997 s sprožitvijo mednarodne akcije pisanja apelov uspelo, da je slovenska vlada preklicala svojo odločitev, da se morajo begunci vrniti v BiH, čeprav razmere tam zanje niso bile varne. Istega leta je režiser Igor Šterk za nas posnel odmeven oglas »Tudi ti si lahko begunec«, s katerim smo želeli senzibilizirati slovensko javnost.

V zadnjih letih se je trpljenje beguncev zopet bolj približalo naši državi. Potem ko smo si več let prizadevali za spremembo evropske politike, ko so se ljudje na poti na varno in v boljše življenje utapljali v Sredozemskem morju, se je področje delovanja od leta 2015 prestavilo v Slovenijo. Takrat smo pravi čas prepoznali, da bo treba ukrepati za zaščito pravic iskalcev azila, beguncev in migrantov ter dali pobudo za povezovanje nevladnih organizacij s tega področja. V času večjega prihoda beguncev jeseni 2015 smo **redno na terenu spremljali razmere** in pozivali oblasti k ustreznemu ukrepanju (z vidika zagotavljanja hrane, ustrezne namestitve, pomoči ljudem z otroki, za več tolmačev, boljše informiranje beguncev ...). Takrat in od takrat so se oblasti lotile tudi vrste zakonodajnih sprememb, katerih namen je bil omejiti pravice iskalcev azila in beguncev. **V sodelovanju z drugimi nevladnimi organizacijami smo uspeli preprečiti nekatere najhujše predloge** – recimo leta 2016 pri sprejemanju zakona o mednarodni zaščiti sprejem določbe, da bi se zavrgla prošnja za azil prosilcu, ki je v Slovenijo vstopil preko države EU (torej praktično vsem!).

Nadaljuje pa se trend prizadevanj oblasti po vedno bolj restriktivni obravnavi prosilcev za azil in beguncev. Junija letos smo dosegli še en pomemben mejnik v razvoju našega dela, ko smo šli na **raziskovalno misijo** v BiH in ugotovili, da je slovenska policija v tem mesecu nekatere prosilce za azil prisilno vrnila na Hrvaško brez ustreznih postopkov (www.amnesty.si/prisilna-vracanja). Naše poročilo o tem je široko odmevalo!

NASILJE V INTIMNIH RAZMÉRJIH, ELEKTRIČNI PARALIZATORJI, NADZOR TRGOVINE Z OROŽJEM ...

Opisanih je le nekaj delov našega bogatega udejstvovanja preteklih 30 let, ko smo izvajali aktivnosti tako za Slovenijo kot za svet. Pri nas izpostavimo še sodelovanje z drugimi NVO za sprejem zakona o preprečevanju nasilja v družini in uspešno lobiranje pri uvajanju električnega paralizatorja v slovensko policijo, kjer nam je uspelo vključiti pomembne varovalke z vidika človekovih pravic. Na mednarodni ravni je bil v zadnjih letih nedvomno ogromen dosežek sprejem mednarodne pogodbe o nadzoru trgovine z orožjem leta 2013, za kar si je skupaj z drugimi Amnesty prizadevala dolgih 20 let. Ena od globalnih aktivnosti je bila tudi fotopeticija »milijon obrazov«, ki zahteva nadzor te trgovine – v Sloveniji smo prispevali kar 5000 obrazov/ljudi!

30 let bomo zaznamovali tudi na dogodku v Ljubljani. Točnega datuma še ne vemo, bo pa okoli 10. decembra. Vabljeni, da praznujete z nami – da bi lahko zagotovili dovolj mest, vas prosimo, da se na dogodek prijavite. Za več informacij, vključno s točnim datumom, in prijavo na dogodek nam, prosim, **pišite na amnesty@amnesty.si**. Če nimate e-pošte, nas lahko tudi pokličete (01 426 93 77).

Foto: AI

Kampanji za nadzor trgovine z orožjem se je pridružil tudi Miran Pavlin.

Obiščite nas na www.amnesty.si/30let in preberite še več o našem dosedanjem delu.

POGOVOR Z IZVAJALKO NAŠIH 3D DELAVNIC VIRTUALNE IZKUŠNJE SE MLADIH ZELO DOTAKNEJO

URŠKA ČESNIK Z NAŠO ŠOLO ČLOVEKOVIH PRAVIC SODELUJE PRI IZVEDBI DELAVNIC V OSNOVNIH IN SREDNJIH ŠOLAH, NA KATERIH S ČLOVEKOVIMI PRAVICAMI SEZNANJAMO S POMOČJO 3D TEHNOLOGIJE.

Zakaj se je okoli ene nove delavnice, ki smo jo v aktualni ponudbi pripravili za šole, vzdignilo toliko več prahu? Delavnica »Človekove pravice v navidezni resničnosti«, ki je v ponudbi nova, je privlačna in zanimiva zaradi tehnologije, ki jo uporabljamo pri izvedbi. Udeleženske in udeleženci imajo namreč možnost uporabljati 3D očala, ki jim omogočijo več različnih virtualnih izkušenj. Te aktivno doživljajo s svojimi čuti, namesto da bi samo govorili. Virtualna izkušnja je gotovo najbolj atraktiven element nove delavnice, pri čemer ne želim dati vtisa, da je nova delavnica zgolj kratkočasenje z zabavno tehnologijo. Kot vse preostale delavnice, ki jih izvaja Amnesty, tudi ta odpira relevantne teme, ki so za mlade aktualne, jih res zanimajo in za katere v svojih običajnih šolskih okoljih nimajo vedno prostora ali časa. Gotovo delavnica prejema nekaj več pozornosti tudi zato, ker v slovenskem prostoru še nihče ni pripravil podobnih gradiv in smo zato med različnimi ponudniki delavnic in aktivnosti za mlade edini s temi vsebinami.

Kako izgleda delavnica? Vse naše delavnice temeljijo na participatornem pristopu, kar pomeni, da med izvedbo sodelujejo čisto vse udeleženske in udeleženci, in tudi ta ni nič drugačna. Njen nov element je zgolj virtualna izkušnja, ki udeleženske_ce popelje še korak bližje izkušnjam in zgodbam, o katerih govorimo na delavnici. Uporaba tehnologije jim omogoči, da zgodbe skupaj z akterji na posnetkih tudi sami globlje začutijo in doživijo. Skupina torej v strukturiranem procesu obravnava določeno temo. Eden od izvajalcev vodi skupinski proces, drugi pa skrbi za dva kompleta 3D očal, ki si jih izmenjujejo udeleženci.

Ali udeleženci v virtualnem svetu izvedo tudi kaj o človekovih pravicah? Samo doživetje 3D izkušnje brez kakršnega koli pogovora o vidnem za naše namene ne bi imelo veliko smisla. Na delavnici zato bistveno pozornost namenjamo kontekstualizaciji izkušnje. Virtualna izkušnja funkcionira bolj kot izhodišče za nadaljnjo razpravo, ki lahko prav zaradi nje doseže višje ravni in odpira še več pomembnih vprašanj.

Kakšni so odzivi po izkušnji virtualnega sveta? Doslej se je pokazalo, da se mladih doživeto močno dotakne. V ekipi smo imeli pred začetkom pomisleke, ali so izbrane situacije preveč ali premalo močne, ali bi morale biti bolj ali manj napete ... Odločili smo se za srednjo pot ter izbrali in uredili posnetke, ki ne vključujejo fizičnega nasilja, ne šokirajo in ne prestrašijo ter so primerni tudi za osnovnošolce. A nas je skrbelo, če bodo tako posnetki še vedno zanimivi tudi za starejše. Pomisleki so bili odveč, saj očitno tudi manj senzacionalne in spektakularne izkušnje ponudijo veliko izhodišč za razmislek.

V tej luči se mi je zdelo zanimivo, da je udeležence v izkušnji z begunci zelo razburila prisotnost fotografa, ki prihajajočim na obalo ni pomagal, temveč jih je slikal, ali pa misel dijaka, ki je o izkušnji ruskega zapora povedal, da se ga niso dotaknile umazane stene in majhna celica, ampak stavek sojetnika, da naj ne skrbi, saj sedem let zaporne kazni mine hitreje, kot se ti zdi. To so zanimiva in kompleksna izhodišča za diskusijo.

Pogovarjal se je Samo Selimović.

Urška Česnik je študentka pedagogike in psihologije, ki verjame v človekove pravice. S temami, ki zanimajo mlade, se ukvarja že več let, soorganizirala je več mladinskih projektov, leta 2013 pa je na predlog Centra za pomoč mladim prejela celo nagrado za »naj prostovoljko leta«. Veseli smo, da se nam je pridružila ©

Skozi 3D očala lahko mladi odpotujejo na otok Lezbos, kamor prihajajo gumijasti čolni z begunci, si ogledajo pot deklice iz Kenije, ki mora vsako jutro pred poukom dve uri hoditi, da družini prinese nekaj pitne vode, ali za nekaj minut izkusijo, kako je biti po krivem zaprt v ruskem zaporu.

#JAZTUDI

»NAPADALEC JE LAHKO MARSIKDO ...«

ZAHVALJUJOČ INŠTITUTU 8. MAREC IMAMO TUDI V SLOVENIJI KAMPANJO #JAZTUDI. ZBRALI SO PREKO 130 ZGODB, ZBIRANJE SE NADALJUJE!

Svojo izkušnjo oz. pričevanje lahko pošljete anonimno s spletne strani: www.jaztudi.si. Tam so objavljene tudi prejete zgodbe in kontakta Združenja proti spolnemu zlorabljanju in Društva SOS telefon, ki ponujata pomoč in podporo.

Večino od več kot 130 zgodb (podatki s sredine septembra 2018) so poslale osebe ženskega spola, prejeli pa so tudi pričevanja moških in transpolnih oseb. Direktorica Inštituta 8. marec Nika Kovač je na novinarski konferenci ob predstavitvi nadaljnjih načrtov poudarila, da pričevanja kažejo, »da je napadalec lahko marsikdo: politik, družinski član, učitelj, sosed. Sporočilo prejetih pričevanj je jasno. Zahtevamo enakopravno družbo, v kateri ni prostora za nadlegovanje in nasilje.« Inštitut 8. marec je že organiziral javna branja zgodb in s tem bodo nadaljevali. Stremijo k temu, da se zagotovijo spremembe na strukturni ravni.

Stara sem bila 6 ali 7 let, ko se je začelo. Zlorabljal me je oče, kadar sva bila sama doma. Mama in 2 brata nič ne vedo o tem. Sram me. Tudi danes, ko imam 44 let me je sram spregovoriti o tem. Šele sedaj, 1 leto po očetovi smrti, se upam skrito spregovoriti. Kot otrok nisem spregovorila, ker sem vedela, da bom razdrla družino in da bom kriva jaz. Zato sem ostala tiho.

Šef na študentskem delu me je prijel za zadnjico. Kot, da je to nekaj najbolj normalnega na svetu ...

Inštruktor vožnje v avtošoli mi je neprestano govoril opolzke vice, na relacijski vožnji pa me je vprašal kakšne spodnje hlačke nosim »Zihr seksi tangice ...« in če jih pokažem ...

Imela sem 8 let .. sosed iz bloka me je prosil za pomoč v kleti. Ker sem ga poznala sem šla z njim. V kleti se je postavil pred vrata in zahteval da se slečem. Po mojem dolgem jokanju mi je rekel, da ga moram poljubiti na usta in potem lahko grem. Od takrat ne maram hoditi v kleti...

Stara sem 33 let in nikoli še nisem imela službe, kjer ne bi bila deležna verbalnega nadlegovanja s strani nadrejenih (moških).

To so zgolj izseki nekaterih zgodb, objavljenih na www.jaztudi.si.

Za odpravo spolnega nadlegovanja in nasilja so potrebne sistemske spremembe, prav tako pa je nujno, da se v središče postavi tiste, ki to nadlegovanje in nasilje doživljajo. Pomembno je, da se ženskam, dekletom in drugim žrtvam spolnega nadlegovanja resnično prisluhne in da se njihove izkušnje ne podcenjujejo ali zavračajo. Gibanje »jaztudi (#metoo) je malodane po vsem svetu razgrnilo grdo resnico o veliki razširjenosti spolnega nadlegovanja in nasilja, ki (ga je) vse preveč ljudi dojema(lo) kot nekaj, kar pač tako je. Tako ne sme biti. Spolno nadlegovanje in nasilje sta napad, poniževanje in kršitev človekovih pravic in osebnega dostojanstva. Storilci morajo odgovarjati. Razkrivanje zamolčanih zgodb lahko k temu pomembno prispeva.

(M. N.)

V prihodnjem letu se bodo na Inštitutu 8. marec ukvarjali z vprašanjem, katerega spola je kapitalizem. Spremljajte jih na Facebooku (@institut8.marec).

ALI DRŽAVA OMOGOČA DOSTOJANSTVENO IN KVALITETNO ŽIVLJENJE STAREJŠIM?

PRI VARUHU ČLOVEKOVIH PRAVIC UGOTAVLJAJO, DA SO ZA URESNIČEVANJE PRAVIC STAREJŠIH IN ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTNE OBRAVNAVE STAROSTNIKOV V INSTITUCIJAH IN DOMAČEM OKOLJU POTREBNE SISTEMSKE SPREMEMBE.

Oktober smo se udeležili posveta *Starejši kot sedanost in prihodnost družbe*, ki sta ga organizirala Varuh človekovih pravic RS in Državni svet RS. Predstavljeni so bili številni izzivi, s katerimi se bomo morali soočiti kot dolgoživa družba, v kateri se močno povečuje delež ljudi, starejših od 65 let. Izpostavljeno je bilo, kako je pomembno oblikovati okolje, ki starejšim omogoča samostojno in aktivno življenje, posebna pozornost pa je bila posvečena vprašanju uživanja človekovih pravic tistih starejših oseb, ki potrebujejo pomoč drugih. Kakovostno staranje ne pomeni le živeti dlje, ampak živeti bolje, so se strinjali udeleženci posveta.

Žal se starejši, pa tudi njihovi svojci, soočajo s številnimi težavami in mankom podpore države. Ena od težav je nezadostno število domov za starejše in zaposlenih v njih, ki ni prilagojeno naraščanju števila ljudi, ki potrebujejo večji obseg neposredne pomoči in zahtevnejšo zdravstveno nego. Na sprejem v dom je oktobra 2018 čakalo okoli 7000 ljudi.

Direktorica Doma starejših občanov Črnomelj je opozorila tudi na dejstvo, da kar 76 odstotkov oskrbovancev v domovih za starejše potrebuje najzahtevnejšo zdravstveno nego. Dodala je, da kljub temu, da je zdravstvena nega pravica iz osnovnega zdravstvenega zavarovanja, starejši, čeprav so celo življenje plačevali obvezno zdravstveno zavarovanje, skupaj s svojci nosijo 70 odstotkov stroška storitev, ki jo dobijo. Opozorila je, da domovi potrebujejo prenovo, večje kapacitete in pravičen sistem oskrbe ter da morajo biti storitve dostopne vsem, ne glede na njihovo možnost plačila.

Pomanjkanje in kakovost življenja v domovih za starejše seveda nista edina problema niti ni izboljšanje na tem področju edina rešitev. Po ugotovitvah Zveze društev upokojencev Slovenije želijo starejši čim dlje ostati v domačem okolju. Da bi lahko, nekateri potrebujejo pomoč na domu – zdravstveno pomoč, pomoč pri hišnih opravilih, spremljanje k zdravniku, dostava hrane ... Tudi tukaj je veliko potreb in obstaja veliko možnosti za sistemsko podporo države, ki bo starejšim na njihovem domu omogočala kakovostno življenje.

Kot kažejo podatki, današnje razmere nikakor ne zadovoljujejo trenutnih in naraščajočih potreb po podpori, oskrbi in zdravstveni negi starejših. Prizadevanju za potrebne spremembe se bomo zato v prihodnjih letih priključili tudi v Amnesty International Slovenije. Začeli smo z zbiranjem informacij o stanju na področju življenja starejših v Sloveniji (tako tistih, ki jim zdravje še služi, kot tudi tistih, ki potrebujejo oskrbo). V prihodnjih mesecih bomo pripravili strategijo in načrt, kako bi lahko mi, kot organizacija za človekove pravice, s prizadevanjem za sistemske spremembe, prispevali k bolj kakovostnem življenju starejših v prihodnosti.

Pripravila Jerneja Turin.

Pošljite nam svoje mnenje in izkušnje! Kaj bi potrebovali ali si želeli od države, da bi bilo vaše življenje v starosti ali življenje vaših staršev ali starih staršev kvalitetno in dostojno?

Pišete nam lahko na amnesty@amnesty.si ali na Amnesty International Slovenije, Dunajska cesta 5, 1000 Ljubljana. Pripišite, prosimo, svoje kontaktne podatke in starost.

POGOVOR Z DIREKTORJEM ZAGOVORNIŠTVA PRI SAGE AARONOM TAXOM

ZAGOTOVITI STAREJŠIM LGBT OSEBAM BITI TO, KAR SO

SAGE JE NAJVEČJA IN NAJSTAREJŠA ORGANIZACIJA V ZDA, KI SE UKVARJA Z IZBOLJŠANJEM ŽIVLJENJA STAREJŠIH LGBT OSEB. USTANOVLJENA JE BILA LETA 1978 V MESTU NEW YORK. PODRUŽNICE IMAJO V OKOLI 20 ZVEZNIH DRŽAVAH. Z NJIHOVIM DIREKTORJEM ZAGOVORNIŠTVA SMO SE POGOVARJALI OB NJEGOVEM OBISKU V LJUBLJANI.

S kakšnimi izzivi se soočajo starejši istospolno usmerjeni ljudje v ZDA? Najprej bi omenil socialno izolacijo. Dvakrat bolj verjetno je, da so samski_e, in v primerjavi z njihovimi heteroseksualnimi in cis vrstniki_cami je štirikrat manj verjetno, da imajo otroke (*cispolnosti pomeni ujemanje med lastnim doživljanjem spolne identitete in ob rojstvu pripisanim spolom op.av.*). Posledično se s procesom staranja soočajo sami_e, kar vpliva tako na telesno kot duševno zdravje in ima praktične posledice v vsakodnevnem življenju. Nimajo, npr., pomoči pri plačevanju položnic, pri zamenjavi žarnice, ko gredo na zdravstveni pregled; prav tako nimajo ljudi, s katerimi bi se lahko družili_e. Nekatere_i resnično nimajo nikogar, s komer bi se lahko družili.

Drugi veliki izziv je revščina – navkljub predsodku, ki pravi, da so bolj premožni kot povprečna starejša oseba, ugotavljamo, da za LGBT starejše odrasle obstaja večja verjetnost, da se soočajo z revščino. To je posebno izraženo pri lezbičnih parih, pri katerih je stopnja revščine dvakrat večja kot pri heteroseksualnih vrstnicah.

Tretji veliki izziv pa je pomanjkanje dostopa do storitev in podpore. Ne počutijo se nujno dobrodošli_e, ko poskušajo dobiti pomoč in podporo za starejše, kot starejše osebe pa se morda ne počutijo dobrodošle niti pri LGBT organizacijah.

Kaj bi izpostavili kot vaš največji dosežek oz. dosežke? Gre za veliko majhnih stvari. Recimo ta nedaven primer: Trumpova administracija je predlagala spremembo pomembne ankete o staranju, ki meri učinkovitost programov za starajoče, ki se financirajo iz zveznega proračuna. Poskušali so izvzeti vprašanje o LGBT prebivalstvu. Temu smo se skupaj z drugimi organizacijami uprli in vsaj deloma so popustili, saj so obdržali LGBT vprašanje, zavrnili pa vključitev transspolnih oseb. Torej gre za delno zmago. V organizacijskem smislu bi pa izpostavil, da smo pred nekaj leti odprli prvi »LGBT prijazen« center za starejše v New Yorku, ki deluje s polnim delovnim časom. Zdaj jih imamo v New Yorku že pet.

Kako ste v stiku z »vašo bazo«? Primarno smo organizacija socialnih storitev, vodimo pa tudi podporne skupine: recimo za osebe, ki že dlje časa živijo s HIV, za lezbijke, ki se razkrijejo kasneje v življenju ... Imamo tudi program obiskovanja, v okviru katerega mlajši ljudje obiskujejo starejše, ki živijo sami. Pa program kosil enkrat tedensko, ko ljudje preprosto kosijo skupaj; za nekatere je to velik družabni dogodek njihovega tedna, ko se družijo z ljudmi, pred katerimi se ne rabijo skrivati. To je dejansko cilj večine teh programov – zagotovitev možnosti starejšim LGBT osebam, da so to, kar so!

Pogovarjala se je Metka Naglič.

Aaron Tax

Aaron Tax je bil v Sloveniji na povabilo društva Legebitra, katerega poslanstvo je izboljšati položaj in odnos do LGBT-oseb na različnih ravneh in področjih življenja v Sloveniji. Obiščite jih na www.legebitra.si!

»DELO ME IZPOPOLNJUJE«

PREDSTAVLJANJE NAŠIH EKIP ZA ZBIRANJA SREDSTEV NADALJUJEMO Z NASTJO PRAPOTNIK, KOORDINATORKO PROJEKTA FACE TO FACE V MARIBORU, KI JE Z NAMI ŽE SKORAJ LETO DNI.

Povej kaj o sebi? Študiram pedagogiko na drugi stopnji na filozofski fakulteti. Sem komunikativna, vesela in pozitivna punca, ki si v življenju želi uživati na polno. Rada potujem, raziskujem nove kraje in spoznavam ljudi. V prostem času rada kuham, se družim s prijateljicami in fantom. Moja najljubša hrana je pica, najljubše pijače nimam, za žejo vedno pijem vodo.

Kako to, da si se prijavila za delo pri Amnesty? Čisto po naključju, saj sem že nekaj časa iskala primerno študentsko delo, vendar sem po slabih izkušnjah pri drugih delodajalcih že počasi obupala nad željo po dobrem delu. Pred začetkom dela sem bila malo pod stresom zaradi pridobivanja novih članov na ulici, saj si nisem mislila, da nekdo dejansko posreduje TRR na ulici. Vendar sem že prvi delovni dan ugotovila, da sem prava oseba za to delo, saj sem uživala v nagovarjanju ljudi, prav tako sem se začela zavedati, da delam nekaj dobrega, poleg tega sem pošteno plačana. Niti malo mi ni žal, da sem se prijavila, saj sem pridobila ogromno izkušenj, postala boljša v komuniciranju, koordinatorstvo pa mi je prineslo številna nova znanja, ki jih bom pri svojem delu in v življenju potrebovala.

Kaj pravzaprav delaš? *Face to face* (F2F) je projekt zbiranja sredstev. Delam na terenu, ustavljam mimoidoče, jim predstavim Amnesty in jih poskušam prepričati, da postanejo naši člani ali donatorji. To pomeni, da se mesečno »odpovedo« kakšni kavici, tortici in donirajo za nas. Če je oseba zainteresirana, imam za njo pripravljeno soglasje in darilce za zahvalo. Koordinatorstvo ekipe mi je bilo zelo velik izziv. Moja naloga je, da je skupina rekruterjev v Mariboru uspešna, tako da jih motiviram za delo. Vsak petek mi sporočijo, kdaj bodo v naslednjem tednu lahko delali, da potem uredim urnik. Preko spremljanja svoje ekipe vidim, kako delajo, koga je treba bolj motivirati, pa tudi, če za koga delo ni primerno. Pri koordiniranju me posebej veseli opravljanje razgovorov z novimi rekruterji in njihova izobraževanja. Na teh sem lahko kreativna, se razgovorim ...

Kakšen je tvoj tipičen delovni dan? Sem zaspanka, vstanem takrat, ko moram zaradi predavanj na fakulteti ali dela na terenu za AI. Telefon imam vedno nastavljen na glasno, da me lahko rekruterji kontaktirajo tudi preden začnejo delati. Koordinatorstvo je skozi cel dan, saj nikoli ne veš, kdo te bo mogoče potreboval. Všeč mi je, da lahko svoje obveznosti prilagajam in jih opravljam takrat, ko imam čas. Prav tako sem zelo vesela, da lahko pri delu razvijam tudi svoje ideje in jih potem uresničim. Slabša stran dela je, da vodim skupino ljudi, ki so stari skoraj enako kot jaz in je včasih težko komu »težiti«. Ampak tega sem se navadila in znam presoditi, do kje sega meja prijateljstva med mano in rekruterji. Naš trenutni tim je zelo dober, saj smo pridobili kar nekaj novih rekruterjev, ki delajo uspešno, in verjamem, da bo tako tudi v prihodnje. Ker sem odprta, zabavna in prijazna oseba, se razumem z vsemi člani našega tima, vendar se vseeno zavedajo, da je na prvem mestu pridobivanje članov. Pri svojem delu naletim tudi na ljudi, ki niso resni, se norčujejo, ampak je takih trenutkov zelo malo. Ko delam na terenu, sem zagnana in želim pridobiti čim več članov, ker želim pokazati vsem rekruterjem, da se da, in jih tudi na ta način motiviram.

Ti je ostal v spominu kakšen poseben trenutek? Letos poleti sem ustavila nasmejano dekle, ki je bila navdušena nad organizacijo. Ko pa sem prešla na temo posiljenih žensk, mi je v solzah zaupala, da je to tudi sama doživela. Z objemom sem ji skušala pokazati, da sočustvujem, sem bila pa tudi sama zelo pretresena.

Bi želela povedati še kaj o sebi? Zelo sem hvaležna, da lahko opravljam dobro delo, ki me izpopolnjuje. Vodja projekta F2F mi je v izredno pomoč in me podpira pri mojih idejah. Srečna sem, da sem za razliko od večine ljudi zadovoljna z delom, saj mi ne predstavlja samo neke obveze, ampak ob njem zelo uživam.

Nastja Prapotnik

Niti malo mi ni žal, da sem se prijavila, saj sem pridobila ogromno izkušenj, postala boljša v komuniciranju, koordinatorstvo pa mi je prineslo številna nova znanja, ki jih bom pri svojem delu in v življenju potrebovala.

LIDIJA PAVLIČ

NAJBOLJŠA NA PROJEKTU OD VRAT DO VRAT

LIDIJA JE NA PROJEKTU OD VRAT DO VRAT ZAČELA DELATI JESENI 2013, TOREJ PRAKTIČNO NA ZAČETKU PROJEKTA IN V TEM ČASU JE POSTALA NJEGOVA NAJUSPEŠNEJŠA REKRUTERKA.

Lidijino skupno število prepričanih novih članov se bliža štirimestni cifri, kar je nora številka. Ker tako dobro delo ni stvar naključja, smo jo prosili, da se vam predstavi. Verjetno je prepričala tudi marsikoga od vas!

Kako bi opisala svoje delo? Delo rekruterja na terenu je zelo dinamično in razgibano. Srečujem se z ogromno različnimi ljudmi, od katerih ima vsak svojo zgodbo. Marsikatera se me dotakne.

Kaj pri tem delu šteješ za svoj največji uspeh? Da to delo opravljam že okoli pet let. V tem času je prišlo že ogromno padcev, ko sem mislila, da nisem več sposobna za to delo, kar se je poznalo tudi na rezultatih. Vedno sem se nekako dvignila nazaj in evo me – še vedno nisem obupala. *(Nasmešek)* Za uspehe si štejem tudi ljudi, ki so bili sprva striktno sproti, pa jih je moja predstavitev vseeno prepričala.

Ti je katero od srečanj ostalo v posebnem spominu? Vsak nov član je nekaj posebnega in marsikateri je name pustil poseben vtis. Najbolj so se me dotaknili srčni ljudje, ki kljub revščini z veseljem prispevajo kakšen evro.

Morda kakšen zabaven dogodek? Ni ravno dogodek, mi je pa zabavno to, da sem sprva za Amnesty mislila delati samo kakšen mesec. Kar naenkrat pa je minilo že pet let.

Kaj lahko poveš o sodelavci? Odkar delam na Amnesty, se jih je že veliko zamenjalo. Mnogi pridejo in hitro grejo. Nas je pa tudi nekaj bolj vztrajnih »kompanjonov«, s katerimi se dobro razumemo. Vsak je nekaj posebnega. Predvsem nam je skupna izredna »čvekavost«. Drug drugega podpiramo in motiviramo in na splošno nam ni nikoli dolgčas.

Ti je kdo od nekdanjih sodelavcev ostal v posebnem spominu? Posebno mesto v mojem spominu ima prva ekipa iz začetka projekta, ko je bilo takšno delo še vsem nekaj novega in neznanega. Sodelavec Mitja in sodelavka Tina. Kar nekaj časa smo delali samo mi trije in bilo je zanimivo skupaj spoznavati razsežnosti projekta. Je pa poleg njih seveda delalo še kar nekaj zanimivih in prijetnih oseb.

Kako se zmotiviraš, kadar je težko iti v službo? Seveda pridejo tudi dnevi, ko se borim z lenobo in bi raje ostala doma. Takrat mi najbolj pomaga doza kofeina in pogovor z mojim fantom. Občasno mi dodatno energijo pred službo da tudi fitnes.

Kaj najraje počneš v prostem času? Kdaj pa kdaj se usedem za klavir in citre. Občasno grem v fitnes. Veliko časa preživim s fantom Julijanom. Oba obožujeva toplice in savne; pogledava tudi kakšen film.

Kje bi živela, če bi na lotu zadela 100 milijonov evrov? V kakšni hiški čisto ob morju. Nekje, kjer je toplo. ☺

Kakšno glasbo poslušáš? Katero knjigo si prebrala nazadnje? Pri glasbi imam kar širok spekter. Od komercialne do elektronske. Občasno poslušam tudi rock. Med najljubšimi izvajalci so Siddharta in Linkin park. Knjiga: Luise Hay – Življenje je tvoje.

S kom bi se srečala in zakaj, če bi dobila na razpolago 24 ur z neko zgodovinsko osebnostjo? Morda s Freudom. Vedno me je zanimala psihologija človeka in podzavestno.

Pogovarjal se je Miha Ahačič, vodja projekta Od vrat do vrat.

Lidija Pavlič

Pred okoli osmimi leti je tudi mene ustavila rekruterka iz Amnesty in tudi sama sem postala članica. Vedno sem rada pomagala, če sem le lahko, tako da mi nikoli ni bilo problem darovati nekaj evrov na mesec. Pri pogovoru z ljudmi sem vedno izhajala iz sebe, iz svojih realnih občutkov in razmišljanj. Mislim, da ljudje začutijo to pristnost in iskrenost. Pomaga mi tudi vztrajnost.

IRAN

NAJSTNIŠKA ŽRTEV NASILJA V DRUŽINI IN POSILSTVA USMRČENA

»OTROŠKA NEVESTA«. »ZLOČINKA«. »MLADOLETNA PRESTOPNICA«. TO SO NEKATERE OD MNOGIH OZNAK, PRIPISANE ZEINAB SEKAANVAND V NJENEM MNOGO PREKRATKEM ŽIVLJENJU. ZEINAB, KI SO JO V ZAČETKU OKTOBRA USMRILI V ZAPORU URUMIEH V IRANSKI PROVINCII ZAHODNI AZERBAJDŽAN, SO LJUDJE LE REDKO IMELI ZA TO, KAR JE BILA: RANLJIVA MLADA ŽENSKA, OD OTROŠTVA UJETA V VRTINCU NASILJA IN SPOLNE ZLORABE.

Zeinab, ki so jo obesili v starosti 24 let, je skoraj tretjino življenja preživela v priporu. Februarja 2012 so jo aretirali; sodili so ji za umor moža, ki se je zgodil, ko je imela 17 let. Povedala je, da jo je svak večkrat posilil, policisti pa po aretaciji mučili.

Posebej žalostno je, da bi iranska policija lahko večkrat posredovala in ji pomagala. Zeinab je prijavila zlorabe. Spregovorila je, a je nihče ni poslušal. Ta scenarij je ženskam in dekletom še preveč znan. A ker je Zeinab živela v Iranu, se je njena zgodba končala še huje.

V Iranu je še veliko takšnih, kot je bila Zeinab. To je ena od zadnjih držav na svetu, ki še vedno usmrčuje »mladoletne prestopnike«. Vsaj 88 ljudi, ki so imeli v času zločina manj kot 18 let, je trenutno obsojenih na smrt. Nekateri čakajo na usmritev že več kot desetletje. Zeinabin primer še najbolj spominja na usodo Fatemeh Salbehi, ki je bila za umor moža, v poroko s katerim je bila prisiljena pri 16 letih, usmrčena leta 2015, stara 23 let. Zeinabina zgodba deluje kot »model« nešteti načinov, kako je iranski pravni sistem nastrojen proti ženskam.

Rodila se je obubožani in kulturno konservativni iransko-kurdski družini v severozahodnem Iranu. Ko je bila stara 15 let, je zbežala z doma in se poročila s Hosseinom Sarmadijem. Zeinab je povedala, da je poroko videla kot edino priložnost za boljše življenje. Toda njen mož je bil nasilen in v odnosu sta se hitro pojavili fizična in verbalna zloraba.

Večkrat je zaprosila za ločitev, vendar je mož odklonil. Iranski pravni sistem, v katerem je diskriminacija do žensk in deklet globoko zakoreninjena, slednjim pogosto prepreči ločitev, četudi so žrtve nasilja v družini. Čeprav je vložila več ovadb zaradi moževega nasilja, je policija vedno znova ignorirala njene klice po pomoči in ni proti možu nikoli sprožila preiskave. Obupana se je poskusila vrniti k staršem, vendar so se ji ti po pobegu odrekli. Povedala je, da jo je v tem času možev brat redno posiljeval. Bila je pod oblastjo dveh napadalnih in agresivnih mož, še vedno le otrok, in nihče ji ni želel pomagati.

Februarja 2012 so Zeinab aretirali zaradi umora moža. Niso ji omogočili odvetnika. Povedala je, da so jo policisti med zaslišanji mučili in pretepali. V takih okoliščinah je »priznala«, da je svojega moža zabol. Šele pri zadnji sodni obravnavi, tri leta po aretaciji, so ji omogočili odvetnika. Takrat je preklicala svoje »priznanje« in sodniku povedala, da je bil možev brat – njen domnevni posiljevalec – tisti, ki ga je umoril. Povedala je, da ji je svak rekel, da jo bo, če bo krivdo prevzela nase, oprostil. V skladu z iranskim zakonom imajo svojci žrtve moč oprostiti storilca in v zameno prejeti denarno nadomestilo. Toda oblasti se niso odločile za preiskavo navedb; njeno izjavo so zavrnili in obsojena je bila na smrt z obešenjem.

S tem pa njenih travm še ni bilo konec. Leta 2015, ko je bila v zaporu Urumieh, je po poroki z zapornikom zanosila. Septembra 2015 se je otrok rodil mrtev. Zdravniki so dejali, da je otrok dva dni prej umrl v maternici zaradi šoka – v tem času je namreč bila usmrčena njena sojetnica in najbližja prijateljica. Oblasti so Zeinab prisilile, da se je v zapor vrnila že dan po rojstvu mrtvorojenca, ne da bi ji nudili kakršnokoli poporodno nego ali psihosocialno podporo. Preden je bila v začetku oktobra usmrčena, so ji naredili test nosečnosti. Negativen test so vzeli za zeleno luč za njeno usmritev.

O njenem življenju je odločal pravni sistem, ki brezsravno zapostavlja ženske. Sistem, ki kot starost za kazensko odgovornost določa 9 let za punce in 15 za fante – ter določa, da se dekleta lahko poročijo s 13 leti. Sistem, ki ne kaznuje moških, ki posiljujejo svoje žene. Sistem, ki ženskam in mladim dekletom nasilno vsiljuje diskriminacijo in ponižujočo prisilno nošnjo *hidžaba* (tančice) ter zapre tiste, ki si prizadevajo proti temu. To je sistem, v katerem je življenje ženske vredno manj kot življenje moškega. Prav zato nihče na oblasti ni prislunil zgodbi Zeinab. Raje so se jo odločili končati.

Mansoureh Mills, raziskovalka Amnesty International za Iran. (Prevod T. M.)

ZDA

AMERIŠKA VLADA DAJE LASTNIŠTVU OROŽJA PREDNOST PRED TEMELJNIMI ČLOVEKOVIMI PRAVICAMI

AMERIŠKA VLADA JE DOPUSTILA, DA SE JE NASILJE S STRELNIM OROŽJEM RAZBOHOTILO DO RAVNI KRIZE ČLOVEKOVIH PRAVIC, UGOTAVLJA AMNESTY INTERNATIONAL.

Poročilo organizacije iz septembra 2018 kaže, da neomejen dostop do strelnega orožja vpliva na vse vidike ameriškega življenja, poskusov za njegovo regulacijo na nacionalni ravni, ki bi dejansko služili namenu regulacije, pa ni.

Medtem ko v večini držav za strelno orožje veljajo sistemi za podelitev dovoljenj in reguliranje, ZDA nimajo ukrepov, kot je na primer nacionalna registracija, 30 zveznih držav pa dovoljuje lastništvo ročnega strelnega orožja brez dovoljenja.

»Ameriška vlada daje lastništvu orožja prednost pred temeljnimi človekovimi pravicami. Osupljivo je pomanjkanje politične volje za reševanje življenj, kljub temu, da je bilo ponujenih veliko rešitev,« je dejala Margaret Huang, izvršna direktorica Amnesty International ZDA. »Čeprav je v obtoku ogromno strelnega orožja in je veliko ljudi, ki jih pokončajo strelji, ni zvezne regulacije, ki bi lahko rešila tisoče življenj. Temeljnega pomena za človekove pravice je, da lahko živimo v varnosti in dostojanstvu ter brez strahu. A pravice nikogar niso zares varne, dokler naši voditelji ne storijo ničesar glede nasilja s strelnim orožjem,« je dodala.

Zadnji podatki so na voljo za leto 2016, ko je bilo v ZDA zaradi strelskega orožja ubitih več kot 38.000 ljudi, 116.000 pa jih je utrpelo nesmrtonosne rane.

Poročilo obravnava, kako nasilje s strelnim orožjem vpliva na skupnosti s temnopoltim prebivalstvom, kjer je ta vrsta nasilja vodilni vzrok smrti za moške in fante v starosti med 15 in 34 let. Zanje je 20-krat večja verjetnost, da bodo ubiti s strelnim orožjem, kot to velja za njihove belopolte sovrstnike. Nesorazmerno so prizadeti tudi ženske in otroci, ki se soočajo z nasiljem v družini.

Poročilo vsebuje vrsto priporočil za posamezna fokusna področja, a krovni poziv je, da je treba sprejeti nacionalno zakonodajo, ki bo odpravila trenutno neustrezno in samovoljno »krpanko« zakonov posameznih zveznih držav, zaradi katere so

ljudje v nekaterih zveznih državah v večji nevarnosti za to nasilje kot v drugih.

Množična streljanja, ki imajo sicer močne čustvene in psihološke posledice ter bi jih lahko preprečili s prepovedjo določenih vrst orožja, predstavljajo manj kot en odstotek smrti zaradi strelnega orožja.

KAJ PRIPOROČA AMNESTY?

- 🔗 Celovito preverjanje ljudi, ki želijo nabaviti orožje.
- 🔗 Nacionalna pravila za dovoljenja in registracijo strelnega orožja ter zahtevano usposabljanje za lastnike strelnega orožja.
- 🔗 Prepoved polavtomatskih pušk in drugega orožja, ki sodi pod vojaško orožje.
- 🔗 Investiranje v dokazano učinkovite programe za zmanjševanje in preprečevanje nasilja v skupnostih.
- 🔗 Zakoni o obveznem varnem shranjevanju orožja.

POGOVOR Z MLADINSKIM DELAVCEM ŠOLE ČLOVEKOVIH PRAVIC MLADE SKUŠAMO OPOLNOMOČITI ZA SOOBLIKOVANJE DRUŽBE

POGOVARJALI SMO SE Z NAŠIM MLADINSKIM DELAVCEM SAMOM SELIMOVIČEM, KI DELA V NAŠI ŠOLI ČLOVEKOVIH PRAVIC, KJER SE UKVARJA PREDVSEM Z IZOBRAŽEVANJEM MLADIH. MLADIM SE POSVEČA TUDI V PROSTEM ČASU, V LETOŠNJEM ŠOLSLEM LETU JE MENTOR V GLEDALIŠKEM KLUBU MLADIH KURATORJEV. TUDI SAM SE IMA ŠE VEDNO ZA MLADEGA.

Zakaj te veseli delati za Amnesty in kaj točno pri nas počneš? Na Amnesty ostajam iz dveh razlogov. Na osebni ravni je odgovor zelo enostaven, v slovenski Amnesty je pač fajn delati. Sem sem prišel po osmih letih dela v različnih nevladnih organizacijah s področja kulture, kjer so pogoji dela nezavidljivi, hkrati pa me je narava projektnega dela in kompromisov, ki jih mora projektni vodja sprejeti, če želi delati, počasi pripeljala v situacijo, ko nisem bil več prepričan, da verjamem v to, kar počnem. Teh problemov zdaj nimam. Način financiranja Amnesty International nam na srečo omogoča, da svoje delo in prioritete v veliki meri definiramo sami in kljub težavam, občasnem neodobravanju okolice in oviram pri delu tudi osebno zelo verjamem v poslanstvo organizacije, sploh pa v program Šole človekovih pravic.

Drugi razlog je bolj praktičen, Šola človekovih pravic je partnerica v triletnem evropskem projektu Start the Change, ki je Amnesty omogočil dodatna sredstva za izobraževalni program, za mene pa to pomeni, da ostajam del ekipe še nekaj časa.

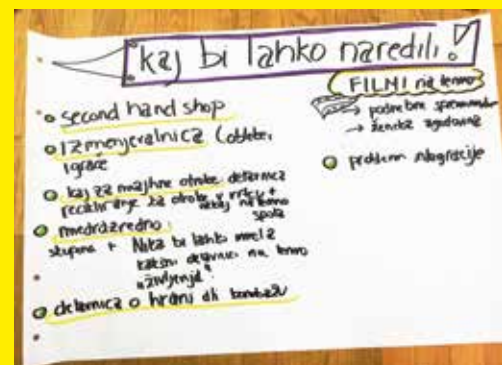
Pozabil si povedati, kaj delaš ... V Šoli človekovih pravic ekipo tvoriva dva, zato delam veliko različnih stvari, trenutno pa se – tudi zaradi projekta – ukvarjam z vzpostavljanjem in delovanjem aktivističnih mladinskih skupin, ki smo jih oblikovali v petih različnih slovenskih krajih v sodelovanju s šolami in mladinskimi centri in na katere sem zelo ponosen ...

Zakaj? Ker dela, ki ga opravljamo na tem področju, v Sloveniji z našim pristopom ne opravlja nihče in je zelo potrebno. V mladinske skupine resnično verjamem, ker v njih mlade usmerjamo v aktivne državljane, hkrati pa jim za to nudimo podporo. Mislim, da opravljamo delo, ki je za demokratično in vključujočo družbo izjemno pomembno, vendar mu šolski sistem posveča premalo pozornosti. Vrednote sodelovanja, proaktivnosti, solidarnosti, vzajemnega spoštovanja, zavzemanja za pravičnost in človekove pravice človeku namreč niso prirojene, temveč so nam privzgojene. Vrednote, ki jih krepiti in spodbujati slovenski osnovno- in srednješolski sistem, večinoma ustrezajo avtoritarnejšim organizacijskim kulturam.

Ali je oblikovanje vrednot naloga šolstva? Tudi če socializacije ne opredelimo kot cilja formalnih izobraževalnih institucij, je dejstvo, da so šole pomembne v procesu oblikovanja osnovne strukture družbe, vrednote pa so pomemben gradnik tega procesa. Med pedagoškimi kadri obstaja veliko izjem, ki se zavedajo socializacijske dimenzije svojega dela in se trudijo sistemske pomanjkljivosti po lastnih močeh odpravljati, zato včasih sami obravnavajo nekatere teme, ki se jim zdijo pomembne, vendar ustaljeni pedagoški pristopi v šolah še vedno v večjem delu spodbujajo poslušnost, ubogljivost in

Samo je politolog in nekdanji gledališki producent, ki se je Amnesty pridružil leta 2015 za nadomeščanje porodniške, a do danes še »ni uspel oditi« ☺

Mladi aktivisti v začetni fazi poskušajo ugotoviti, kako bi lahko globalne probleme obravnavali lokalno.

Največja aktivistična skupina je v Mariboru, na Srednji šoli za oblikovanje Maribor je aktivnih kar 22 mladih.

spoštovanje formalnih avtoritet. Ne pravim, da so to a priori negativne vrednote, gotovo pa niso edine, ki jih je treba razvijati. Demokratična in vključujoča družba potrebuje posameznike, ki so avtonomni, proaktivni, znajo izražati svoja stališča in interese, so večji angažiranosti v svoji skupnosti, predvsem pa se morajo zavedati, da imajo možnost vplivanja in sooblikovanja družbe, v kateri živijo. Takšne bodoče mlade državljane poskušamo opolnomočiti v mladinskih skupinah.

Torej bodo te skupine obravnavale aktivno državljanstvo? Ne čisto ... Mladi v vseh skupinah sodelujejo, ker jih zanima vprašanje, kako so povezane migracije s trajnostnim razvojem, kar je kompleksno vprašanje, h kateremu lahko pristopijo z različnih strani. V skupinah so zbrani mladi, ki želijo omenjeno temo nasloviti v svojem kraju, za katerega jim ni vseeno. Kateri pristop bodo ubrali, je stvar njihovega lastnega razmisleka o tem, kaj natančno jih zanima in kaj je relevantno v njihovem lokalnem okolju, naša odgovornost pa je, da jih v tem procesu usmerjamo ter jim nudimo strokovno podporo za uspešno delovanje.

Prej si omenil, da »RES« verjameš v program ŠČP? Res verjamem (smeh)! Predvsem zato, ker pri delu z mladimi jasno vidim, da ima naše delo konkretne rezultate, kar je iz osebnega vidika zelo izpolnjujoče. Pri kampanjskem delu npr. kolegice in kolegi redkeje dobijo povratne informacije, pa še te so velikokrat od sovražno nastrojenih ljudi, naši uspehi so težko merljivi in malokrat dobimo za svoje delo pozitivno potrditev, kljub zavedanju, da delamo prav. Ko pa delaš v razredu ali predavalnici in ti dijak na koncu delavnice pove, da zdaj ve veliko več o pravicah drugih ali pa da šele zdaj razume, zakaj je beguncem ali pa kateri drugi ranljivi skupini treba pomagati, je to zame vsakokratni opomnik, da se spleča truditi in da naše delo ima smisel.

Pogovarjala se je Metka Naglič.

Aktivistične skupine mladih trenutno delujejo v Brežicah, Mariboru, Ljubljani, Piranu in Ajdovščini.

START THE CHANGE

Kdo smo? 15 nevladnih organizacij s področja izobraževanja, človekovih pravic, globalnega učenja.

Kje smo? Slovenija, Hrvaška, Češka, Slovaška, Poljska, Italija, Avstrija, Španija, Francija, Združeno kraljestvo, Nemčija, Malta.

Kaj nas zanima? Povezave migracij s cilji trajnostnega razvoja.

Kaj delamo? Izvajamo usposabljanja, predavanja in delavnice, pripravljamo pedagoška gradiva, usposabljam mlade v mladinskih aktivističnih skupinah.

S kom delamo? Učitelji, camii, mladinskimi delavci, mladimi.

PIŠEM ZA PRAVICE 2018 PODPIŠITE PETICIJE!

V PRILOGI TE REVIJE NAJDETE VSE O PIŠEM ZA PRAVICE 2018. NA TEJ STRANI PA VAM OMOGOČAMO, DA KAR TAKOJ UKREPATE.

Objavljamo namreč kratke peticije, ki jih, prosimo, podpišite in nam jih do konca leta 2018 **pošljite na Amnesty International Slovenije, Dunajska 5, 1000 Ljubljana**. Vse peticije s te strani lahko podpišete tudi na spletni strani: te tiskane verzije pa lahko ponudite v podpis komu od bližnjih. Če ste pripravljeni

narediti več in sami zbirati podpise še več drugih ljudi, lahko naredite kopije te strani ali pa si s spletne strani natisnete peticije, ki so tam shranjene v obliki word in pdf. **Kje lahko na spletu podpišete peticije in/ali si natisnete dodatne verzije peticij? Na www.amnesty.si/pisem-za-pravice-2018.**

Spoštovani predsednik!

Pozivam vas, da brazilske oblasti najdejo ubijalce **Marielle Franco** in naročnike tega zločina. Vse odgovorne privedite pred roke pravice na poštenem sojenju, ki bo dosegal mednarodne standarde. Zaščititi morate zagovornike človekovih pravic pred grožnjami in napadi.

.....
PODPIS

.....
DATUM

Spoštovani generalni direktor policije!

Pozivam vas, da se s **Pavttri Manjhi** in njenimi sovaščani posvetujete z namenom, da se jim zagotovita ustrezna varnost in zaščita pred nadlegovanjem. Poskrbite za preiskavo pritožb o nadlegovanju pripadnikov staroselskih ljudstev in nezakonitemu odvzemu zemlje ter za to, da se odgovorne postavi pred roke pravice.

.....
PODPIS

.....
DATUM

Spoštovani vodja sodstva!

Pozivam vas, da **Ateno Daemi** takoj in brezpogojno izpustite ter da se odpravi njena obsodba in kazen. Atena je zagovornica človekovih pravic in zapornica vesti, ki se je zgolj miroljubno zavzemala za odpravo smrtne kazni v Iranu. Treba ji je tudi zagotoviti dostop do potrebne medicinske oskrbe zunaj zapora.

.....
PODPIS

.....
DATUM

Spoštovani predsednik!

Pozivam vas, da odpravite vse omejitve za **staroselsko ljudstvo Sengwer**, da bodo lahko živeli svobodno in mirno na zemlji svojih prednikov v gozdu Embobut. Preprečite požiganje hiš, aretacije in prisilne izselitve. Pridobite njihovo soglasje za nov pristop k ohranjanju narave, ki bo prepoznal njihovo vlogo lastnikov in varuhov gozda ter partnerjev oblasti.

.....
PODPIS

.....
DATUM

Spoštovani predsednik parlamenta!

Pozivam vas, da prisluhnete skrbem **Gulzar Duishenove** in drugih zagovornikov pravic ljudi z gibalnimi ovirami ter prispevate k čim prejšnji ratifikaciji Konvencije ZN o pravicah invalidov. Kirgizija mora prioriteto nasloviti njihovo diskriminacijo in jim izboljšati dostop do zdravja, stavb, služb in javnega prevoza.

.....
PODPIS

.....
DATUM

Spoštovani vodja maroške vlade!

Pozivam vas, da naredi vse, da se ustavi preganjanje **Nawal Benaissa** in njene družine, da si bo lahko svobodno prizadevala za socialno pravičnost v svoji skupnosti. Zgolj zaradi zagovarjanja mirne spremembe v maroški regiji Rif jo že od junija 2017 nadlegujejo varnostne sile, je pod nadzorom, večkrat je bila samovoljno aretirana.

.....
PODPIS

.....
DATUM

Spoštovani predsednik!

Pozivam vas, da poskrbite za zaščito **Nonhle Mbuthuma**, ki se v imenu svoje skupnosti zavzema za zaščito zemlje, od katere so odvisni. Izvedite celovito in temeljito preiskavo glede nadlegovanja in ustrahovanja, usmerjenih nanjo in na druge aktiviste, ki nasprotujejo aktivnostim rudarskega podjetja Transworld Energy and Mineral Resources.

.....
PODPIS

.....
DATUM

Spoštovani notranji minister!

Pozivam vas, da javno priznate in podprete pomembno delo **Vitaline Koval** in drugih, ki se na miren način zavzemajo za pravice žensk in LGBTI oseb v Ukrajini. Zagotovite jim svobodo izražanja in zborovanja, brez strahu pred napadi in povračilnimi ukrepi. Poskrbite tudi za takojšnjo, učinkovito in nepristransko preiskavo napadov na aktiviste s strani skrajno desničarskih skupin. Storilci morajo odgovarjati.

.....
PODPIS

.....
DATUM

Spoštovani državni tožilec!

Pozivam vas, da formalno zaprete primer zoper **Geraldine Chacón** in ji zagotovite brezpogojno svobodo. Geraldine so aretirali, imeli štiri mesece pridržano v grozljivih razmerah in jo ustrahovali zgolj zaradi njenega dela z mladimi v Caracasu. Čeprav je bila junija 2018 pogojno izpuščena, ne sme zapustiti države in jo lahko kadarkoli brez razloga vnovič aretirajo.

.....
PODPIS

.....
DATUM

PROSIMO, NAMENITE NAM DEL SVOJE DOHODNINE

VABIMO VAS, DA SLOVENSKI AMNESTY NAMENITE 0,5 % SVOJE DOHODNINE. NIČ VAS NE BO STALO DODATNO, NAM PA BO POMENILO VELIKO!

PREPROSTO UČINKOVITA DONACIJA, KI VAS NIČ NE STANE

S tako preprosto gesto, kot je donacija 0,5 % vaše dohodnine, boste lahko pomembno prispevali za naše delo proti kršitvam človekovih pravic. Ta donacija vas ne bo stalo niti centa, le nekaj minut vašega časa. Teh 0,5 % od vaše dohodnine gre namreč avtomatično v proračun, kjer ga država razporedi po svoje. Lahko pa se vi odločite, kateri organizaciji ga boste namenili. Mi bi si želeli, da nam!

ZAKAJ NAM VAŠA DONACIJA 0,5 % DOHODNINE VELIKO POMENI?

Z 0,5 % vaše dohodnine nam boste še v prihodnje omogočili neodvisno delovanje ter uspešno izpeljane kampanje proti kršitvam človekovih pravic doma in po svetu.

KAKO IZBRATI AMNESTY? POVSEM PREPROSTO!

1. Izpolnite in izrežite spodnji obrazec za dohodnino.
2. Obrazec nam pošljite na **Amnesty International Slovenija**, Dunajska 5, 1000 Ljubljana do sredine decembra 2018 (da bo vaša odločitev veljala že za letos).

KAJ NAREDITI Z DRUGIM OBRAZCEM?

Ponudite ga, prosim, nekemu, ki Amnesty še ne podpira, pa mislite, da bi si to želel.

Vse prejete obrazce bomo posredovali FURS.

VEČ INFORMACIJ NA www.amnesty.si/dohodnina.

Mosesa Akatugbo so v Nigeriji v starosti 16 let obsodili na smrt, ker je ukradel tri mobilne telefone - to je »priznal«, potem ko so ga večkrat mučili. V Amnesty smo se neutrudno borili zanj in skupaj z drugimi prispevali k temu, da je bil maja 2015, po kar 10 letih v zaporu, izpuščen. Takrat nam je sporočil, da smo njegovi junaki in da obljublja, da se bo tudi on odslej boril za pravice drugih.

OBRAZEC ZA VAŠO DONACIJO DOHODNINE

Ime in priimek davčnega zavezanca

Podatki o bivališču (naselje, ulica, hišna številka)

Poštna številka, ime pošte

Davčna številka Pristojni davčni urad, izpostava

ZAHTEVA ZA NAMENITEV DELA DOHODNINE ZA DONACIJE

Naziv upravičenca	Davčna številka	Delež dohodninske olajšave
Amnesty International Slovenije	71490701	0,5 %

V/Na

Dne Podpis

OBRAZEC ZA VAŠEGA SORODNIKA ali PRIJATELJA

Ime in priimek davčnega zavezanca

Podatki o bivališču (naselje, ulica, hišna številka)

Poštna številka, ime pošte

Davčna številka Pristojni davčni urad, izpostava

ZAHTEVA ZA NAMENITEV DELA DOHODNINE ZA DONACIJE

Naziv upravičenca	Davčna številka	Delež dohodninske olajšave
Amnesty International Slovenije	71490701	0,5 %

V/Na

Dne Podpis

Pravico imate, da izberete organizacijo in ji namenite 0,5 odstotka svoje dohodnine. Ta donacija je za vas brezplačna. Če ne izberete organizacije, morate državi vseeno plačati 0,5 odstotka dohodnine in na njegovo porabo ne morete vplivati. Z izpolnitvijo obrazca pa se lahko vi odločite, kateri organizaciji ga boste namenili. Hvaležni vam bomo, če boste izbrali Amnesty.

Hvala za vaše zaupanje.

ZBOR ČLANOV AI SLOVENIJE 2019

POTEKAL BO V SREDO, 6. MARCA 2019, V LJUBLJANI, V PROSTORIH AMNESTY INTERNATIONAL SLOVENIJE (DUNAJSKA CESTA 5, 10. NADSTROPJE).

OKVIRNI DNEVNI RED

16.30–16.45 prihod in registracija

16.45–17.10 otvoritev zбора članov

17.10–19.45 finančno in vsebinsko poročilo za 2018, volitve organov, finančni in vsebinski načrt za 2019, spremembe statuta Amnesty International Slovenije

19.45–20.00 zaključek zбора članov

*Letno poročilo 2018, ki bo predstavljeno na zboru članov, bo objavljeno na spletni strani www.amnesty.si/zbor-clanov-2019.

VOLITVE

Organi našega društva so: izvršni odbor, nadzorni odbor in disciplinska komisija (več si lahko preberete na spletni strani www.amnesty.si pod zavihkom O nas).

Kako se lahko potegujete za mesto v organih AIS? Člane in članice AIS, ki bi želeli kandidirati za petčlanski izvršni odbor AI Slovenije (IO AIS), za mesto v nadzornem odboru ali disciplinski komisiji, prosimo, da pošljete svoje nominacije sedanjemu IO AIS do pet dni pred volitvami, torej do 2. marca 2019.

Članstvo v organih je prostovoljno in torej neplačano. Pričakuje se zavzetost, odgovornost in aktivno sodelovanje. **Nominacije s kratkim življenjepisom in izjavo** pošljite na e-naslov izvršni-odbor@amnesty.si ali po pošti na Amnesty International Slovenije, Dunajska 5, 1000 Ljubljana (s pripisom Za izvršni odbor – kandidatura).

KDO LAHKO VOLI?

Na zboru članov imajo pravico glasovanja posamezni člani in članice. Glasujete lahko tisti, ki ste poravnali članarino za preteklo leto, in novi člani, ki ste se v tekočem letu včlanili do enega meseca pred zasedanjem zбора članov.

GRADIVA bodo na voljo na www.amnesty.si/zbor-clanov-2019 dva tedna pred zborom članov.

IMATE KAKŠNA VPRAŠANJA GLEDE KANDIDATURE ALI ZBORA ČLANOV? Pokličite nas na 01 426 93 77 ali nam pišite na amnesty@amnesty.si.

POMEMBNO – PRIJAVA NA ZBOR ČLANOV:

Prosimo vas, da se na zbor članov **prijavite s spodnjo prijavnico**. Pošljite nam jo do 27. februarja 2019.

PRIJAVNICA NA ZBOR ČLANOV PRIJAVE DO 27. 2. 2019

Ime in priimek:.....

Naslov:

Telefon:

E-naslov:.....

Gradiva mi pošljite samo v elektronski obliki.

Prijavnico pošljite v pisarno Amnesty International na Dunajska 5, 1000 Ljubljana. Lahko se prijavite tudi preko e-pošte amnesty@amnesty.si (vključite vse zgornje podatke in sporočilo naslovite s *Prijava na zbor članov*).

Podpišite peticije: www.amnesty.si/pisem-za-pravice-2018